

KORTE MEDEDEELINGEN

Crisisfonds 's Lands Plantentuin. — Gaarne zouden wij de speciale aandacht onzer lezers willen vestigen op inliggende circulaire, welke een droevig, doch waar beeld geeft van den toestand, waarin 's Lands Plantentuin thans verkeert. Daarenboven blijven de komende sombere jaren als een zwaard van Damocles de toekomst van deze instelling bedreigen. Wij hopen daarom, dat menig lid der N.I.N.H.V. — bij het lezen der opwekking een bijdrage, hoe gering ook, voor het goede doel te willen bestemmen — indachtig zal zijn aan het vele, wat 's Lands Plantentuin gedaan heeft ter bevordering van onze kennis der flora en fauna van Nederlandsch Indië HOOFDBESTUUR en REDACTIE.

Maandelijksche sterrenkaartjes. — Door de bereidwillig toegezegde hulp van Dr S. W. VISSER van het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia zal de Redactie spoedig in de gelegenheid gesteld worden te voldoen aan het verzoek van een aantal getrouwe lezers van De Tropische Natuur, om in elke aflevering een sterrenkaartje met bijschrift te plaatsen. Zij, die belangstelling hebben voor de sterrenwereld, zullen zich dan tijdig op de hoogte kunnen stellen van hetgeen elke maand aan den avondhemel kan worden waargenomen. De lezers van het Hollandsche maandblad „De Wandelaar” zullen dadelijk begrijpen hoe de opzet is bedoeld. Wij zijn ervan overtuigd, dat deze nieuwe rubriek velen welkom zal zijn en willen dan ook niet nalaten nu reeds Dr VISSER onzen welgemeenden dank te betuigen voor zijn hooglijk gewaardeerde medewerking.

Daar het gewenscht is de kaartjes eerder te plaatsen dan in de aflevering van de maand, waarop zij betrekking hebben, omdat ze anders in de Buitengewesten te laat komen, zal het eerste kaartje, nl. dat over Januari 1934, reeds geplaatst worden in de a. s. December-aflevering.

Het is zeer wel mogelijk, dat kaartjes en aanwijzingen in het eerste jaar niet geheel volledig zullen blijken te zijn, daar zij eerst langzaam aan gecompleteerd dienen te worden. Aan het eerste kaartje zal een korte algemeene inleiding voorafgaan.

Zij, die gaarne zelf den sterrenhemel van elke maand wenschen te „ontdekken”, worden er op attent gemaakt, dat de Uitgevers-Maatschappij J. B. WOLTERS en Co. te Batavia-C. (Gang Scott 5) een door Dr VISSER samengestelde „Draaibare Sterrenkaart voor de Tropen” (met handleiding) in den handel heeft gebracht. Het is ons een genoegen te kunnen mededeelen, dat genoemde firma zich bereid heeft verklaard, deze kaart aan de leden der N. I. N. H. V. tegen verminderden prijs te leveren, nl. à f 1.75. Zij, die hiervan gebruik wenschen te maken, zenden een postwissel tot dit bedrag aan de firma WOLTERS, onder vermelding: lid der Ned. Ind. Natuurhist. Ver. De kaart wordt hun dan franco toegezonden.

REDACTIE.

Zijn er spinnen die hun web opzettelijk met een steentje bezwaren? — Het is een bekend verschijnsel, dat vele waarnemers maar al te veel geneigd zijn de handeling van dieren te vermenseliken en daarvoor beweegredenen aan te nemen, die bij de zooveel lager georganiseerde dieren bezwaarlijk verondersteld kunnen worden. Vaak zijn de feiten op veel eenvoudiger wijze te verklaren, zonder dat men een hoog ontwikkeld verstand behoeft aan te nemen.

In de literatuur vindt men herhaaldelijk de waarneming vermeld, dat spinnen aan de onderkant van hun web een gewicht in de vorm van een steentje of een stukje hout bevestigen met het doel het web daardoor te spannen. Ongeveer een jaar geleden vond ik in mijn tuin te Fort de Kock dwars over een grindpad een spinneweb gespannen, waaraan inderdaad aan de onderkant even boven de grond een steentje aan een spindraad hing. Ik kan echter niet aannemen, dat de spin dit gewicht opzettelijk zou aangebracht hebben met het doel het web te spannen, maar meen dit geval veel eenvoudiger te kunnen verklaren. Bij de vervaardiging van een web kan de spin voor het spannen van de hoofddraden op verschillende wijzen te werk gaan. Om de verbinding met een verderaf gelegen aanhechtingspunt tot stand te brengen, produceert de spin een draad, die zij door de wind laat meenemen, totdat het uiteinde daarvan zich vanzelf aan een of ander voorwerp vasthecht. De draad wordt dan strak gespannen door hem in te korten, waarbij de spin hem inhaalt, het overtollige einde verwijdt en het uiteinde opnieuw vasthecht. Deze eerste draad dient nu bij het verdere werk als brug en wordt door meerdere over de gehele lengte daarvan vastgehechte draden versterkt.

De spin kan ook op andere wijze handelen, om deze eerste horizontale draad uit te brengen. Daartoe hecht zij de draad ergens vast, laat zich al spinnend op de grond neer en begeeft zich naar een ander, hoog gelegen, punt. Daarbij tilt zij haar achterlijf zo ver mogelijk omhoog, om te voorkomen, dat de strak gespannen draad ergens zou blijven hangen. Bereikt zij, op voldoende afstand gekomen, een hoog voorwerp, dan klimt zij daarlangs omhoog en hecht de draad vast.

Hele jonge spinnen volgen nog een andere methode. Zij spinnen een lange losse draad en met deze draad zelf zweven zij, door de wind voortgedreven, door de lucht totdat de draad tussen twee punten blijft hangen.

Is op een van deze methoden de eerste draad gespannen, dan volgt het aanbrengen van meerdere hulpdraden, waartussen tenslotte het eigenlike web wordt gesponnen.

Nu kan het wel eens gebeuren, dat de spin het uiteinde van een van de „ankertouwen” aan een feitelijk te licht steentje op de grond heeft bevestigd. Bij het verdere werk, waarbij het veelal nodig is verschillende draden aan te halen en korter te maken, kan het dan wel voorkomen, dat het steentje, waaraan het ankertouw vastgehecht is, omhoog getrokken wordt en boven de grond blijft zweven. Men kan toch niet aannemen, dat de spin zulks opzettelijk doet, daar haar web véél steviger verankerd zou wezen, als het aan een vast punt bevestigd ware geweest. Ook komt het feit zó zelden voor, dat men hierbij aan toeval moet denken. Zou het een met voorbedachten rade aangewend middel wezen, dan zou men het veel algemener toegepast vinden.

Bandoeng, Juli 1933.

EDWARD JACOBSON.

MEDEDEELINGEN VAN DE VEREENIGING.

Afdeeling Semarang. — Door toetreden van den heer SCHROO tot het Bestuur, is dit thans weder voltallig, en bestaat het uit de heeren SIEBERS, SCHROO en VAN OORT. Het aantal leden is zeer bevredigend te noemen, de animo voor de excursies is groot en de stemming prettig.

Wij gingen op 30 Juli naar Karanganjer om mangrove-formaties te zien. Al zijn deze niet zoo mooi als elders, een goeden indruk kon toch van alle typische verschijnselen verkregen worden. De tocht werd per prauw ondernomen; in het geheel waren er twaalf stuks in de vaart dien ochtend. Langs een kronkelenden doorgang door de mangrove bereikten we na drie kwartier de Kinderzee, een kleine binnenzee, die echter op meerdere plaatsen verbinding met de Javazee heeft. De luchtwortels, de typische bladeren van de mangrove, de talloze wenk-krabben in den modder, verder de strandbegroeiing van de afsluiting der Kinderzee, dit alles maakte den tocht de moeite waard. Er zijn ongeveer een veertigtal leden en introducées mede geweest.

Op 19 en 20 Augustus had de tocht naar de kalksteengrotten van Nglirip bij Bodjonegoro plaats. 26 deelnemers ontmoetten elkander in het hotel te Tjepoe om vijf uur des namiddags. Wij hadden Dr C. VAN RYSINGE, geoloog van de B. P. M., bereid gevonden ons van inlichtingen te voorzien, en hij heeft den tocht als gast der Afdeeling medegemaakt. Vanuit Tjepoe ging het noordwaarts over Djenoe, alwaar eenige oprichtingsverschijnselen in het jong-alluvium werden bezichtigd. Deze weg voerde door bijzonder mooi djabatibosch, bevolkt met ontelbare apen. Vlak na donker werd de pasanggrahan te Nglirip bereikt. Des avonds heeft Dr VAN RYSINGE ons vergast op een voordracht over kalksteenformaties in het algemeen en de grot van Nglirip in het bijzonder, welke heldere en boeiende voordracht zeer op prijs is gesteld. De Afdeeling heeft daarna in vereeniging gegoocheld met veldbedden, maar alles liep goed af, en ieder kreeg een slaapplek. Opvallend is het ontbreken van muskieten in deze pasanggrahan, die toch niet hoog, dicht bij een desa en vlak bij water ligt. Muskietvrije „eilanden” heeft ieder wel eens opgemerkt. Het zou de moeite loonen, de oorzaak op te sporen.

Den volgenden ochtend had het bezoek aan de grot plaats. Aardig is, dat men op een open plek in het djabatibosch naar binnen gaat en eenige kilometers verder op een andere weer te voorschijn komt. De grot doet niet onder voor de mooiste in België. Het aantal druipsteenvormingen is legio en steeds weer komt men in gangen, kamers en zalen met de grilligste vormen. Men daalt vrij snel een veertigtal meters naar beneden. Het diepste punt van de grot wordt gevormd door een groote zaal met vlakken bodem, waar het koolzuurgehalte van de lucht echter flink verhoogd is, zoodat de lampen er slecht branden en men het benauwd heeft.

We hebben zeer veel medewerking ondervonden der autoriteiten, in het bijzonder wel van de heeren ESSER en LUCAS van het Boschwezen, die de grot zeer goed toegankelijk hebben gemaakt, waarvan latere bezoekers voordeel zullen trekken. We raden dan ook een bezoek aan deze grot sterk aan.

Na gebaad en geluncht te hebben, is de terugweg aanvaard. We zijn om den G. Lasem heen naar Rembang gegaan, om den mooien weg langs zee te kunnen nemen, waar steeds fraaie prauwen met mooi beschilderde en gesneden stevens te bewonderen zijn.